

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistallenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Anttila, S., Kinnunen, S. & Räisänen, S. (2023) Röntgenhoitajien kokemuksia itsensä johtamisesta - Työkaluja röntgenhoitajien työhyvinvoinnin kehittämiseen. Radiografia, 2023:1, s. 26-27.

URL: https://digiplus.fi/www/Radiografia-lehti/2023_Nro1/index.html#p=26

Röntgenhoitajien kokemuksia itsensä johtamisesta

Työkaluja röntgenhoitajien työhyvinvoinnin kehittämiseen

Mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön lisää motivaatiota ja parantaa työhyvinvointia.

SARI ANTILA, rh YAMK, TAMK

SOHVI KINNUNEN, fysioterapeutti YAMK, TAMK

SARI RÄISÄNEN, yliopettaja, TtT, dosentti, TAMK

oletko koskaan miettinyt, ”miten röntgenhoitajien työssä jaksamista voitaisiin tukea parhaalla mahdollisella tavalla?” Johdatko itse omaa työtäsi, ja pystytkö vaikuttamaan työn sisältöihin ja tavoitteisiin? Näiden kaltaiset kysymykset toimivat herätteenä Sari Anttilan ja Sohvi Kinnusen ylemmän ammattikorkeakoulun ”Röntgenhoitajien kokemuksia itsensä johtamisesta” nimisessä opinnäytetyössä, joka valmistui joulukuussa 2022. Tutkimuksen tulokset perustuivat Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä työskennelleiden röntgenhoitajien haastatteluihin, jotka toteutettiin osana Kestävä Aivoterveys hanketta (kuva 1).

Opinnäytetyössä etsittiin vastauksia seuraaviin tutkimuskysymyksiin: 1) Millaisia kokemuksia röntgenhoitajilla on vaikutusmahdollisuuksista oman työn suorittamiseen? 2) Millaiset motivaatiotekijät vaikuttavat röntgenhoitajan hyvinvointiin työssä? 3) Millaiset kuormitustekijät vaikuttavat röntgenhoitajan hyvinvointiin työssä?

Hoitajapula on sosiaali- ja terveysalalla globaali ilmiö, ja haasteena on sekä riittävän että osaavan henkilöstön saatavuus. Hoitajapula ei ole kuitenkaan koulutettujen hoitajien määrästä kiinni, vaan



Kuva 1.
Tutkimus toteutettiin osana Kestävä Aivoterveys -hanketta.

pulan tiedetään johtuvan suurimmaksi osaksi työssä koetun hyvinvoinnin puutteesta. Hoitajat halusivat muun muassa paremmat työskentelyolosuhteet. Työ vaatii jatkuvaa osaamisen kehittämistä ja lisäksi työmäärä on kasvanut erityisesti koronapandemian aikana. Valtakunnallisessa Mitä kuuluu -kyselyn perusteella tiedetään, että näin ovat kokeneet erityisesti työkokemukseltaan nuoret työntekijät.

Työn kuormitukseen voi vaikuttaa itsensä johtamisen keinoin

Tutkimuksessa nousi esille positiivisena se, että röntgenhoitajat kokivat voivansa vaikuttaa omiin työvuoroihin. Työvuorosuunnittelu lisäsi työntekijöiden työajanhallinnan tunnetta. Tutkittavat toivat esille, että he pyrkivät suunnittelemaan työ-

vuoronsa mahdollisimman ergonomisesti. Röntgenhoitajat ja tiimit pystyivät muun muassa itse päättämään ja suunnittelemaan työn rytmityksen ja tarvittavat tauot. Röntgenhoitajat kokivat tärkeänä ja työtyytyväisyyttä lisäävänä tekijänä myös oman osaamisen sekä asiantuntijuuden kehittämisen koulutuksiin osallistumalla.

Työssä koettuun motivaatioon liittyi useita erilaisia tekijöitä, kuten työyhteisö, työkaverit ja työilmapiiri. Röntgenhoitajat kokivat tärkeänä tiimin kanssa yhdessä työskentelyn sekä tuen ja avun saamisen työkavereilta. Positiivinen työilmapiiri vaikutti energisoivasti koko työyhteisön suoriutumiseen ja itsensä johtamiseen. Palautteen saaminen koettiin tärkeäksi, ja erityisesti potilailta saatu kiitos oli merkityksellistä.

Röntgenhoitajien työhön liittyy useita erilaisia kuormitustekijöitä, joihin voidaan vaikuttaa itsensä johtamisella työyhteisössä. Kuormitusta aiheuttavat tekijät liittyivät työn konkreettiseen suorittamiseen ja vuorovaikutukseen sekä potilastyössä, että työyhteisössä. Fyysinen kuormittuminen liittyi työvälineisiin sekä potilassiirtoihin ja -nostoihin. Sekä potilastyössä että työyhteisön välisessä vuorovaikutuksessa koettiin ristiriitoja, mikä aiheuttaa psyykkistä kuormittumista. Kuormittumista aiheuttivat ristiriitatilanteet ja kokemus arvostuksen puutteesta.

Hoitotyössä huomioita pitäisi kiinnittää erityisesti hoitajien jaksamiseen, koska eri syistä johutuva väsymys on hyvin tavallista. Psyykinen kuormittuminen johtuu muun muassa potilaiden hoidon tarpeen lisääntymisestä, mikä liittyy erityisesti lapsipotilaisiin ja erityistilanteisiin, kuten vaativiin tapaturmapotilaisiin ja elvytyksiin. Kuormittumista lisää entisestään jatkuva kiire ja liiallinen työmäärä. Kuormittavien tilanteiden jälkeen olisi tarpeen järjestää tilanteiden läpikäyntiä ja työnohjausta. Näiden toimien avulla voitaisiin vähentää kuormittumista.

Röntgenhoitajat toivat esiin henkilöresursseihin nähden liialliseksi koetun työmäärän. Henkilöstön puute, kiireinen aikataulu, työtehtävien päällekkäisyys ja työn keskeytykset lisäsivät kuormittumista, koska työtä ei ehtinyt tekemään hyvin tai niin paljon kuin olisi ollut tarvetta. Kiireestä ja henkilöstövajeesta johtuen työn kehittämiseen

käytettävissä olevat resurssit sekä aika koettiin vähäiseksi.

Itseään johtavat tiimit ja henkilöstö ovat muutosten keskiössä

Tutkimuksen tulokset kertoivat, että vaikuttamisen mahdollisuudet omaan työhön ovat tärkeitä työhön kohdistuvan motivaation ja työhyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja edistämiseksi (kuva 2). Kiireen ja käsillä olevan muutoksen keskellä tarvitaan omaa työtään johtavia asiantuntijoita ja työyhteisöjä. Sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisen keskeisiä mahdollisuuksia ovat osaamisen johtamisen kehittäminen pelkän henkilöstöjohtamisen sijaan. Itseään johtavat tiimit ja henkilöstö ovat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen keskiössä. Tieto ja sen soveltaminen omaan työhön vaatii jatkuvaa oman asiantuntijuuden ja työn kehittämistä. Röntgenhoitajilla on oma tärkeä paikkansa ja paras asiantuntemus kehittää omaa työtänsä asiakkaan sekä työyhteisön parhaaksi. ○

Lähdeluettelon saa toimituksesta: toimisto@sorf.fi

Tutkimukseen kokonaisuudessaan voi tutustua osoitteessa: <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022112223541>



Kuva 2. Tutkimustulosten hyödynnettävyys röntgenhoitajien itsensä johtamisen edistämiseksi